

§ 184

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle taiteen prosenttiperiaatteen jatkamista ja prosenttirahakäytäntöjen ajantasaistamista valmistelleen työryhmän raportista

HEL 2021-005995 T 00 01 00

Lausunto

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli julkisen taiteen päällikkö Taru Tappola. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Palautusehdotus:

Paavo Arhinmäki: Palautetaan asia uudelleen valmisteltavaksi.

Kannattaja: Teija Makkonen

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta päätti yksimielisesti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Mari Männistö

Lisätiedot

Mari Männistö, kulttuurijohtaja, puhelin: 310 26157
mari.mannisto(a)hel.fi
Taru Tappola, julkisen taiteen päällikkö, puhelin: 310 87077
taru.tappola(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Raportti prosenttiperiaate ja käytännöt 141021
- 2 KH Prosenttiperiaate Päätös100691_1236_PKO
- 3 Kh prosenttiperiaatteet Päätös121211_1134_PKO
- 4 HEL 2011-008300 Prosenttirahatyöryhmän raportti 15.11.2011

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta antaa seuraavan lausunnon:

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta pitää tärkeänä, että Helsinki jatkaa taiteen prosenttiperiaatteen toteuttamista. Lautakunta toteaa, että taiteen prosenttiperiaatteella tuotettu julkinen taide edistää Helsingin kaupunkistrategian 2021–2025 tavoitteita.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta kannattaa toimintamalleja, joita taiteen prosenttiperiaatteen jatkamista ja prosenttirahakäytäntöjen ajantasaistamista valmistellut työryhmä esittää 14.10.2021 päivätyssä raportissaan. Lautakunta näkee, että raportissa ehdotetut käytännöt edistävät sujuvuutta, suunnitelmallisuutta ja taloudellista ennakoitavuutta – ja viime kädessä monipuolisen ja korkeatasoisen julkisen taiteen tuottamista kaikkien kaupunkilaisten ulottuville.

Taiteen prosenttiperiaate on kansainvälinen julkisen taiteen rahoitusmalli, jossa rakennushankkeen rahoituksesta varataan osuus, ns. prosenttiraha (yleensä enintään noin 1%) taiteelle. Prosenttiperiaate on Suomessa ja Helsingissä merkittävin julkisen taiteen rahoituskeino. Itsessään arvokkaalla julkisella taiteella voidaan edistää monia Helsingin kaupungille tärkeitä tavoitteita, joita ovat mm. kaupunginosien kulttuurinen yhdenvertaisuus, viihtyisyys ja vetovoimaisuus. Helsingin päätös jatkaa ja uudistaa taiteen prosenttiperiaatetta tukee näitä tavoitteita. Ne vahvistuvat erityisesti, kun periaatetta laajennetaan koskemaan kaupunki-uudistusalueita ja sitä sovelletaan täydennysrakentamisalueilla. Alueiden kulttuuritarjontaa ja kaupunkilaisten osallisuutta vahvistetaan varaamalla osuus myös kulttuuriprojekteille.

Helsinki on soveltanut taiteen prosenttiperiaatetta kaupunginhallituksen päätöksellä vuodesta 1991 (10.6.1991 § 1236). Prosenttiperiaatepäätös ja käytännöt uudistettiin kaupunginhallituksen päätöksellä vuonna 2011 (12.12.2011 § 1134). Tämän päätöksen voimassaolo päättyy 1.12.2021. Kansliapäällikkö asetti (28.6.2021 § 155) työryhmän valmistelemaan taiteen prosenttiperiaatteen jatkamisesta pysyväispäätöksenä ja ajantasaistamaan prosenttirahakäytännöt. Työryhmään kuului kulttuurin ja vapaa-ajan toimialalta HAM Helsingin taidemuseon julkisen taiteen asiantuntijoita, kaupunkiympäristön toimialalta talonrakennuksen, puisto- ja katurakentamisen sekä asemakaavoituksen asiantuntijoita sekä kaupunginkansliasta aluerakentamisen asiantuntijoita. Työryhmä kuuli valmistelussaan sekä kaupungin ulkopuolisia että toimialojen asiantuntijoita. Työryhmän päätösesitys ja sitä taustoittava ja käytännöt kirjaava raportti valmistuivat 14.10.2021.

Työryhmä on kirjannut raporttiinsa ehdotuksen siitä, miten Helsinki noudattaisi taiteen prosenttiperiaatetta jatkossa. Kaupunginhallitus tekee asiasta päätöksen sen jälkeen, kun kaupunkiympäristölautakunta ja kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ovat antaneet raportista lausunton-

sa. Raportti kuvaa myös nykyiset prosenttirahakäytännöt, työnjaon ja vastuut sekä ehdottaa niihin täsmennyksiä ja päivityksiä.

Helsinki on toteuttanut vuoden 2011 päätöksen mukaan prosenttirahahankkeita tietyin ehdoin julkisissa talonrakennushankkeissaan, puisto- ja katuhankkeissaan, projektialueillaan sekä kaupungin tytär- ja osakkuusyhteisöjen rakennushankkeissa. Työryhmän ehdotuksen mukaan taiteen prosenttirahahankkeita koskevat periaatteet ja toimiviksi todetut käytännöt jatkuisivat pääpiirteissään samanlaisina.

Työryhmä ehdottaa raportissaan, että Helsinki noudattaa taiteen prosenttiperiaatetta jatkossa seuraavasti:

- merkittävässä julkisissa talonrakennushankkeissa. Näillä tarkoitetaan yleisölle tai käyttäjille avoimia julkisia rakennuksia. Hankkeet voivat olla uudisrakentamis- tai peruskorjaushankkeita. Talonrakennushankkeen hankesuunnitelmassa määritellään, sovelletaanko kohteessa prosenttiperiaatetta. Taideteoksen hankinta sisällytetään hankkeen kustannuksiin, ja se voi olla enintään 1 % rakennuskustannuksista.
- puisto- ja katuhankkeissa, jotka ovat kaupunkikuvallisesti, alueellisesti, laajuudeltaan tai muulla tavoin merkittäviä. Hankkeet voivat olla uudisrakentamis- tai peruskorjaushankkeita. Prosenttiperiaatteen mukainen taideteos esitetään katu- ja puistosuunnitelmassa. Taideteoksen kustannus sisältyy katu- ja puistoinvestointeihin ja sen suuruus voi olla enintään 1 % rakennuskustannuksista.
- erikseen sovittavilla kaupunkiuudistus-, projekti- ja täydennysrakentamisalueilla. Näillä alueilla rakennuttajilta kerätään rakennusoikeuden määrään perustuva taidemaksu, jonka suuruus päätetään alueen ensimmäisen tontinvarauksen yhteydessä. Kerätyt taidemaksut käytetään taideteoksiin, niiden ylläpitoon sekä kulttuuriprojekteihin siten, että maksuista vähintään 85 % voidaan käyttää taideteoshankintoihin ja taideteosten ylläpitoon ja enintään 15 % kulttuuriprojekteihin. Lisäyksenä vuoden 2011 päätökseen on periaatteen ulottaminen kaupunkiuudistusalueille, kulttuuriprojektien vakiinnuttaminen toimintamalliksi entistä laajemmin ja kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kulttuurin edistäminen ja kulttuurikeskukset - palveluiden määrittäminen kulttuuriprojekteista vastaaviksi asiantuntijoiksi.
- Lisäksi kaupungin tytäryhteisöjä suositellaan tekemään taidehankintoja merkittävien rakennushankkeiden yhteydessä taiteen prosenttiperiaatteen mukaisesti. Suositus koskee yhteisöjä, joille taidehankinta on toiminnan ja rahoituksellisen aseman kannalta mahdollista

ja soveltuvaa. Näin tuotetut teokset ovat tytäryhteisöjen omistuksessa ja huoltovastuulla. Tässä ehdotuksessa on noudatettu kaupunginkanslian konserniohjauksen ohjeistusta.

- Raportti ehdottaa prosenttirahahankkeiden tilaajan ja taideasiantuntijan roolit kirjattavaksi vakiintuneen mallin mukaan siten, että tilaajana toimii hankkeesta riippuen joko kaupunkiympäristön toimiala tai kaupunginkanslia, ja taideasiantuntijana toimii kaupungin taidemuseo (HAM). Kulttuuriprojektien asiantuntijana toimivat kulttuurin edistäminen ja kulttuurikeskukset -palvelut. Taidemuseon asiantuntijatyötä ohjaa museolain edellyttämä taidemuseon kokoelmapoliittinen ohjelma. Valmiit taideteokset liitetään pääsääntöisesti kaupungin taidekokoelmaan, jota taidemuseo hallinnoi.
- Raportti ehdottaa lisäksi taideteosten ylläpito- ja korjausvastuiden kirjaamista uuteen päätökseen vakiintuneiden ja sovittujen mallien mukaisesti sekä vastuita koskevien tarkempien sopimusten päivittämistä.

Esittelijän perustelut

Kaupunginkanslia on 16.11.2021 mennessä pyytänyt kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan ja kaupunkiympäristölautakunnan lausuntoa työryhmän raportista, jossa on valmisteltu prosenttiperiaatteen jatkamista ja prosenttirahakäytäntöjen ajantasaistamista.

Lausuntoa ei ole aikataulusyistä toivottavaa panna pöydälle, jotta kaupunginhallitus ehtii käsitellä asian ennen nyt voimassa olevan päätöksen umpeutumista 1.12.2021

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Mari Männistö

Lisätiedot

Mari Männistö, kulttuurijohtaja, puhelin: 310 26157
mari.mannisto(a)hel.fi
Taru Tappola, julkisen taiteen päällikkö, puhelin: 310 87077
taru.tappola(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Raportti prosenttiperiaate ja käytännöt 141021
- 2 KH Prosenttiperiaate Päätös100691_1236_PKO
- 3 Kh prosenttiperiaatteet Päätös121211_1134_PKO
- 4 HEL 2011-008300 Prosenttirahatyöryhmän raportti 15.11.2011

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

16.11.2021

Asia/7

Päätöshistoria

Keskushallinto Kaupunginkanslia Kansliapäällikkö 28.06.2021 § 155

Postiosoite

PL 51400
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kulttuurijavapaa-aika@hel.fi

Käyntiosoite

Fredriksberg, Konepajankuja 3
Helsinki 00510

Puhelin

+358 9 310 1060

Faksi**Y-tunnus**

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566